

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj zboruje dne 8. decembra t. l. v okol. šoli v Celju ob pol 11. uri dopoldne po nastopnem vzporedju: 1. Zadnji zapisnik. 2. Petje. 3. Društvene zadeve in nasveti. 4. »Kako in kaj se da po novi struji risati v ljudski šoli«. Podavanje iz šolske prakse. (Nadučitelj A. Petriček iz Žalca). 5. Nasveti. — K obilni udeležbi uljudno vabi

Armin Gradišnik,

t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je ob svojem rednem zborovanju dne 2. novembra t. l. v Gotovljah izreklo nad povse neosnovanimi natolcevanji slov. štaj. učiteljstva zastran njega učnih uspehov v ljudski šoli po v to nepoklicanem poslancu Linku v zadnji sesiji dež. zbora štaj. v Gradcu svoje ogorčenje, ter sklenilo provzročiti, da »Zveza štaj. slov. učiteljev in učiteljic« sestavi tozadevno resolucijo ter jo objavi v glasilu »Štajerske učit. zveze«, to je v »Steierische Schul- u. Lehrerzeitung«.

Konjiško učiteljsko društvo je imelo svoje prvo glavno zborovanje 10. novembra v Konjicah. Društvu je nanovo pristopila gospa Božena Krejčeva na Stranica, a kot gost je prisostvovala gospa Pavličeva iz Prihove. Sklenilo se je, da pristopi društvo kot član k posojilnici in hranilnici Učiteljskega konvikta v Ljubljani z enim deležem, ki se bo vplačeval v mesečnih obrokih. Letno poročilo tajnika o društvenem delovanju se je odobrilo. Iz tega poročila je bilo razvideti, da je bilo društveno delovanje v preteklem letu dokaj intenzivno in uspešno (izvzemši kopico peticij za odpravo III. kraj. razreda, ki smo jih, kakor se da sklepati iz določila deželnega odbora, poslali precej zama). Radovedni smo, bo li izmed tistih 200 blagovanih šol dobra usoda presadila katere tudi v naše spodnještajerske gorjance?

Računski zaključek gđc. blagajničarke je izkazal 32 K 12 h prebitka, ki se bo uporabil za saniranje nekaterih, v stari eri napravljenih društvenih dolgov. Ker že tudi pri nas na Štajerskem nekateri hrupno zahtevajo reduciranje šolske dobe, se je vzela tudi ta točka v pretres. G. tovariš Čeh je ob občem pritrdjevanju izvajal, da bi se dala obveznost znižati na 7 let, a opustiti bi se morale šolske olajšave, zaradi katerih imamo sedaj faktično le 6letno dobo. Takisto naj bi se pa obveznost tudi šele pričela po končanem 7. letu, ko so otroci že duševno in telesno bolj razviti. Na uho vam pa povemo, da pri nas izvečine — 80% — itak pošilja otroke šele po 7. letu v šolo, a na zadnje vendar zahteva šolske olajšave, ki jih okr. šol. svet radovoljno podeljuje, če je le količjak zakonite možnosti, neglede tudi na morebitni učenčev napredek. Ogorčeno je društvo tudi sklenilo, opomniti slavni okr. šol. svet, da naj šolskim zamudam posveti nekoliko več pozornosti. Ne gre zaradi nas, da zama pišemo zamude v tednice in v zamudne izkaze, (ki so nam jih lani, uvidevši menda naš brezuspešen trud, zadnje mesece nekoč kar lepo ustavili) ampak nam je za napredek v šoli, da ne bo naše prizadevanje iluzorično. Srenjske oblasti in stranke si kar norca brijejo iz napovedanih kazni (najbolj pa seveda iz učiteljstva, ki izkazuje zamude), ki pa se nikoli ne izvršijo ali kvečjemu v 10 slučajih. Nadejamo se, da bo novo leto tudi v tem oziru prineslo nov uspeh. Društveni odbor se je izvolil soglasno stari. Prihodnje zborovanje se vrši prvi četrtek meseca januarja v novem letu. Uverjeni smo, da se snidejo takrat v naši sredi tudi oni gg. tovariši, ki so bili zadnjič na katerikoli način zaposleni. Izgovor na dolgo in grdo pot naj ne velja med tovariši! Ogledujte se nad vrlim tov. Repičem, ki prihaja pozimi in poleti, v snegu in v viharju 4 ure daleč iz Rakovca visoko v Pohorju, dasi so mu lasje že osiveli, redno k našim tovariškim sestankom. Na veselo svidenje torej po novem letu!

Šaleško učiteljsko društvo je zborovalo dne 17. novembra v Velenju.

Kot prva točka dnevnega reda se je vršila hospitacija v III. razr. pri g. Skasi, ki je obravnaval prilastek.

Nato je pozdravil predsednik navzoče, med njimi novo pristopile društvene članice: g. Armiča iz Velenja, g. Weberja iz Šmartna na Paki in g. Kotnika s Kozjaka.

Izrekel je nadalje obžalovanje, da se je izjalovilo učiteljstvu upanje na odpravo III. plač razreda v toletnem za-

sedanju deželnega zbora. Opominjal je društvo, naj se zaradi tega slabega uspeha ne da preplašiti, ampak naj vztrajno na to deluje, da se odpravi krivica, ki se godi učiteljem III. plač. razreda. Dolžnost naša je, da si pomoremo sami, ker nam drugi ne pomagajo.

Nato so bili objavljeni nekateri dopisi, med njimi dopis »Hranilnice in posojilnice Učiteljskega konvikta v Ljubljani« do učiteljev in učiteljskih društev. Razgovor o tem se je preložil na prihodnje zborovanje.

Pozivu g. Požegarja v »Steir. Schul- u. Lehrerzeitung«) glede povrnitve stroškov za ekspenzar g. Sorka, ki je zastopal učiteljstvo v zadevi dijet članov stalnega konferenčnega odseka je ugodilo društvo s tem, da je odposlalo 4 K kot prispevek zbranih članov.

Predlog g. Kotnika, naj odpošlje vodstvo društva voditelju štaj. slov. poslancev dr. Robiču izraz zahvale za njegov trud glede odprave III. plač. razr., je bil vzprejet.

Kot dan prihodnjega društvenega zborovanja se je do- ločil 19. december.

Po končanem zborovanju so udeleženci ostali zbrani v veseli družbi do poznega večera.

Književnost in umetnost.

Narodna pesem v ljudsko šolo! Kdorkoli svoj narod resnično ljubi, želi tudi, da bi mu vir njegovih lepih in veselih pesmi nikdar ne zamrl. Saj mu ravno te pesmi sladé in lajšajo življenske težave, one mu razganjajo skrbi in toge, a one ga tudi najsigurneje vzdržujejo na poti poštenosti. Prirodno je torej, če izkušamo narodno pesem širiti po ljudski šoli, ker edino le tukaj moremo vplivati na ves narod. A pazimo, da se ne osmešimo pri tem!

Narodna pesem je celota, ki sestoji iz besed in iz napeva. Dajmo besedam drug napev, oziroma podložimo napevu druge besede, in pesem ni več narodna! Če smo torej n. pr. na napev pesmi »Prelepa je cvanc'garca« nategnili kako pesem iz prvega berila in smo jo zapeli v šoli, nismo zapeli narodne pesmi, in če bi to tudi sam Stritar imenoval »zaslužno delo.«

Poiščimo temveč one narodne pesmi, ki jih smemo z istimi besedami, kakor jih poje narod, širiti v šoli, tedaj bomo gojili v resnici narodno pesem. Onim pesmim pa, ki so raztresene po naših berilih, pa naj poskrbe naši glasbeni strokovnjaki napeve po narodnih motivih, da se učencem tembolj priljubijo.

Ce torej ne dobimo dovolj naročnikov na pesmarico, kjer so pisane šolske pesmice na narodne napeve, pač to ni nikaka nesreča, ampak le dokaz, da nam še ni zamrl čut za pravo narodno pesem. V šolo gre cela pesem ali pa nič.

Kadar nam pa strokovnjak ponudi zbirko pravih narodnih in po narodnih motivih zloženih pesmi za šolo, pa ne bo premalo naročnikov.

Ko bi hotela »Glasbena Matica« ali morebiti tudi »Šolska Matica« to delo vzeti v roke, bi prišli kmalu do smotra, in naša ljudska šola bi pripomogla, da bi peli po vsi Sloveniji narodne pesmi z istimi besedami in z enakimi napevi.

Usmilite se torej narodne pesmi in ne dopustite, da se ne omažežujejo ti biseri s kakimi polovičarstvom!

In še nekaj! Ali bi ne bilo imenitno, če bi šolarčki zapeli v šoli svojo pesem, na cesti pa istočasno odrasel fant po istem napevu: »Prelepa je cvanc'garca«?!

—m—

Opomba uredništva: O pesmarici, ki jo omenja pisec gorenjih vrstic, smo že nekolikokrat govorili v svojem listu. Na željo nekaterih tovarišev pa priobčujemo tudi današnje njih izpoved, da čujemo tako — oba zvona. Naša naloga ni, da bi razsojali. Morda pa s tem provzročimo, da se vname zanimiva in gotovo koristna razprava, ki naj končno veljavno reši to vprašanje! Glasbeniki, genite se!

Popotnik prinaša v 11. številu to-le vsebino: 1. Požegar: Prosveta. — 2. K. Škapin: O ljudski šoli in materinem jeziku. — 3. V Pulko: Somatologija v ljudski šoli. — 4. J. Kocbek in M. J. Nerat: Spomini na potovanje v Norimberk. — 5. Književno poročilo. — 6. Razgled: Pedagoški paberki. — Kronika.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. G. Fortunat Lampret, učitelj v Trnovem, nabral v veseli družbi pri »Pečku« 4 K.

Učiteljski dobrotnik. G. Jožef Klemenčič, c. kr. učit. profesor v p. v Ljubljani 20 K. Bog platil.

Čekovni promet učiteljskega konvikta. (Letnina za l. 1904.) G. Andrej Kenič, učitelj v Knežaku; gđc. Angela Petrič, učiteljica v Knežaku; gđc. Franjica Valenčič, učiteljica v Knežaku; gđc. Franjica Vilhar, učiteljica v Sembijah; g. Anton Stres, učitelj na Sedlu; g. Milan Vreča, nadučitelj v Negovi; g. Anton Kutin, učitelj-voditelj v Št. Mavru; g. Fran Venturini, učitelj v Podloki; g. Srečko Mahor, nadučitelj v Makolah; g. Juri Lulek, učitelj v Makolah; g. Miroslav Anžlovar, učitelj-voditelj v Boljuncu.

Kolekta poštah znamk za učiteljski konvikt. Iz šmarijskega okraja na Štajerskem kolekta št. 37; iz sevniškega okraja kolekta št. 84 in 85; iz Ljubljane prepis kolekta št. 1. J. Dimnik, blagajnik.

Za „Učiteljski konvikt“. Veliki tamburaški koncert, ki ga prirede šentbarbarski, bajdinski in ptujski tamburaši v prid »Učiteljskemu konviktu«, se ne vrši 8. dec., kakor smo poročali zadnjič, ampak šele 4. januarja 1905.

Rezervni fond. Tolminko učiteljsko društvo v smislu sklepa »Dežel. učit. društva goriško-gradišanskega« 1% od doplačanih petletnic 51 K 53 h.

Učiteljske vesti. Učitelj Jos. Bernot v Ljubljani je imenovan za prov. voditelja v Dobovcu v krškem okraju. — Ivan Vozel v Trebnju pride za suplenta na enorazrednico v Prečni pri Novem mestu. — Absolvirani učiteljski g. Jos. Odlasek je imenovan za začasnega učitelja in voditelja na novoustanovljeni ljudski šoli v Polšnjiku.

Šolstvo na Štajerskem. Trirazrednica v Sromljah pri Brežicah se razširi v štirirazrednico. — Za nadučitelja na dvorazrednici v Dobrovcih pri Mariboru je imenovan ondotni učitelj Matevž Tušek.

Izpit učiteljske usposobljenosti za ljudske šole v Mariboru so naredili gg.: Anton Hribernik v Črešnovcu, Avgust Koprija v Črešnovcu, Janez Kramer pri Sv. Vidu blizu Smarja, Friderik Sprager pri Sv. Bolfenku na Kogu, Emil Vršič pri Sv. Miklavžu v Slov. goricah ter gospodični Alice Koschell v Zrečah in Marija Lerher v Framu. — Pred goriško izpraševalno komisijo pa so napravile od 4. do 18. novembra izpit učiteljske usposobljenosti gospodične kandidatnje, in sicer za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Bezla Josipa, Eržen Ljudmila (oboje z odliko), Gasparin Marija, Gomilšek Antonija, Hrovat Franja, Jebračin Roža, S. Jeraj Valerija, Juvančič Olga, Komotar Amalija, Lapanja Davorina, Lapanja Marija (oboje z odliko), Lazar Milena, Lecker Matilda, Lukan Roža, Posega Marija, Rosberger Alojzija, Simčič Ivana, Širca Gizela, S. Trstenjak Emanuel, Vidmar Gabriela; za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom in nemščino ter italijanščino kot predmet: Havel Štefanija; za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom in nemščino kot predmet: Barlé Marija, Blažica Ernesta, Cink Alojzija, Gerdol Kristina (z odliko), Kokalj Stefanija, Komel Ana, Ličar Franja, Lorenzuti Payla, Martelanc Amalija, Sedež Josipa, Šauli Eleonora, Šusteršič Angela, Vagaja Eliza; s slovenskim učnim jezikom: Kovačič Marija, Štrosar Ljudmila, Valenčič Katinka; z nemškim učnim jezikom: Ciani Zofija (z odliko). Reprobirani ste bili dve kandidatnji za ljudske šole z nemškim, ena za ljudske šole z italijanskim učnim jezikom, ena kan-

didatinja pa je odstopila od izpita za meščanske šole s slovenskim učnim jezikom.

Šolstvo na Koroškem. Za nadučitelja v Malošah je imenovan sedanji učitelj v Škofičah Mat. Ožgan; za šolskega vodjo v Podgradu (Medgorje) Jož. Gattertnig, Mart. Sebastian v Šmarjeti nad Pliberkom. Za podučitelje pridejo: J. Golker v Št. Martin na Dholici, Frid. Schreier v Šmarjeto v Rožni dolini, Jož. Traunig v Št. Primož, Marjeta Schmidt v Pliberk. — Jernej Pšeničnik je postal pomožni učitelj v Kazazah. — Prestavljeni so: Pavel Kullnig iz Tinj v Št. Jakob v Rožu, Avgust Bürger iz Ledenic v Loče, Walter Riedl iz Domačal v Tinje. — Iz službe stopita Pavlina Furlan in Marija Remšgar. — Razpisane so službe nadučitelja v Škocijanu, Naborjetu in v Škofičah.

Imenovanje. G. Dragotin Pribil je imenovan za definitivnega glavnega vadničnega učitelja v Kopru in za šol. nadzornika v Lošinju.

Osemdesetletnico je praznoval dne 20. pret. meseca stolni dekan v Ljubljani, gospod Andrej Zamejic. Bil je dolgo vrsto let član izpraševalne komisije, nadzornik za verouk in član c. kr. mestnega šolskega sveta v Ljubljani. Po stanu: vzoren duhovnik; po srcu: plemenit mož.

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta za goriško okolico. Iz uradnih naznanil je posneti, da je imenovan g. Sinigoj France, učitelj v Sv. Križu pri Ajdovščini, učiteljem pri Sv. Duhu (Štajersko). Novo službo nastopi 1. marca 1905. Priznala se je V. petletnina gđc. Urbančič Mariji IV. gđc. Perc Mariji in I. g. Gradniku R. — Vdovi po pokojnem učitelju K. se je dovolila podpora 200 K.

Ker se je odpovedala službi zaradi mojitve gđc. Besednjak Antonija, učiteljica v Kamnjah, se je imenovala na njeno mesto gđc. Lenarčič.

Izpraznjeno učiteljsko mesto na Ligu se je podelilo izprašanemu učiteljskemu kandidatu Benko Alojziju.

Mesto na novo razširjeni štirirazrednici v Dornbergu se je podelilo gđc. Rožici Bizjakovi. — Po umrlih tovariših izpraznjeni draginjski dokladi sta se podelili dvema drugima. — Daljši dopust zaradi bolezni se je dovolil dvema učiteljema in eni učiteljici. — Iz preudarka za l. 1905. je razvidna šolska potrebaščina v znesku 178.360 K, ki se pokrije s 70% naklado na izravne davke.

Sklenilo se je razpisati več izpraznjenih mest, kar je razvidno iz uradnega natečaja.

Doneski za šolanje otrok članov „Prvega splošnega uradniškega društva Avstro-Ogrske na Dunaju“ za šolsko leto 1904/5. Delovanje tega društva na humanitarnem polju se je tako jako povzpelo, da se nam pač zdi umestno, tudi potom strokovnih listov obvestiti širše kroge o teh uspehih. Solidno in varčno gospodarjenje je društvenemu vodstvu omogočilo, da je zalogam, ustanovljenim za humanitarne šolske namene, leto za letom moglo dovoljevati znatne vsote in jih privesti do take višine, da je vsakoletni znesek obresti že sam na sebi prav znatna glavica. Koncem l. 1903. je imela zaloge za poučne namene K 635.565, druge zaloge za študije pa K 242.000.

Pred kratkim časom je sklepal upravni svet uradniškega društva o prinosih za učne namene otrokom neimovitih društvenih članov ter je v ta namen dovolil K 39.770. — Opozarjamo na nastopne podatke: Upravnemu svetu je došlo 731 prošenj za dovolitev prispevkov v učne namene; med temi je bilo 414 prošenj iz učiteljskih krogov. Izmed teh 414 prošenj jih je bilo 263 ugodno rešenih, zato se je privolilo prosilcem K 22.700. Razen tega se je pa 5 učiteljem, oziroma učiteljskim vdovam dovolilo podpore v skupnem znesku K 270.

Omeniti nam je tudi, da dobiva 7 šolajočih se učiteljskih otrok velike ustanove v skupnem znesku letnih K 3050.

Iz teh podatkov je razvidno, da uradniško društvo, katerega zavarovalni pogoji prekašajo po svoji ugodnosti pogoje enakih naprav, nudi svojim članom še dobrote, kakršnih druge enake korporacije ne morejo dajati. Iz navedenega je dalje razvidno, da je pri reševanju prošenj vodilno načelo, v prvi vrsti ozirati se na one, ki so v slabših gmotnih odno-